

Význam a používanie konjunktívu v nemčine

Konjunktívom v nemčine vyjadrujeme skutočnosť, že obsah výpovede nie je reálny fakt, ale je iba predpokladaný, možný, želaný. Výpoveď má subjektívny charakter.

Konjunktív sa môže vyskytnúť :

a) vo vete hlavnej

b) vo vete vedľajšej

Konjunktív vo vete hlavnej

Konjunktív prítomníka vo vete hlavnej vyjadruje:

- neosobný rozkaz, návod, výzvu

napr. Er fange an zu machen! Nech začne robiť!

V tejto funkcii je častý opisný tvar so slovesom mögen alebo sollen

napr. Sie möge eintreten! Nech vstúpi!

V odbornej literatúre sa vyskytuje často so zámenom man

napr. Man bestimme folgende Größen.

- splniteľné želanie napríklad v heslách, často s neosobným zámenom es

napr. Dein Wunsch gehe in Erfüllung! Nech sa splní tvoje želanie!

- pripustenie nejakej možnosti

napr. Wie schwer die Arbeit sei, wir müssen sie machen. Nech je práca akokoľvek ťažká, musíme ju robiť.

- rečnícky zvrät alebo zdôraznenie výpovede (v spojení s minulým prídavným)

napr. Es sei noch erwähnt, dass Treba ešte spomenúť, že.....

Konjunktív préterita je spôsob na označenie neskutočnosti v prítomnosti a budúcnosti. Môžeme ním vyjadriť:

- možnosť

napr. Du wärest bestimmt ein guter Vater! Z teba by bol určite dobrý otec.

- želanie, ktorého splnenie je nepravdepodobné

napr. Wäre er schon Claus da! Keby už bol Claus tu!

- skromnú prosbu alebo mienku

napr. Ich hätte gern.....Rád by som mal.....

Es wäre so besser. To by bolo tak lepšie.

Častý je tu opis s dürfen

napr. Dürfte ich Sie etwas fragen? Smel by som sa vás niečo opýtať?

- pochybnosť alebo údiv

napr. Sie hätte kein Geld mehr? Žeby nemala žiadne peniaze?

Častý je opisný tvar so sollen

napr. Sollte sie krank sein? Žeby bola chorá?

Konjunktív pluskvamperfekta vyjadruje to isté, čo konjunktív préterita, len so vzťahom na minulosť:

- možnosť

napr. Ich hätte es bestimmt gesagt! Bol by som to určite povedal.

- želanie

napr. Hätte er mir das früher gesagt! Keby mi to bol skôr povedal.

- skromnú mienku

napr. Sie hätte es nicht getan. Ona by to neurobila.

- pochybnosť, údiv

napr. Hättest du das gesagt? Ty by si to bol povedal?

Podobne, ako pri konjunktíve préterita, sú tu možné opisné tvary s mögen, dürfen, sollen, samozreje s minulým infinitívom.

Konjunktív vo vete vedľajšej

Konjunktív sa vo vedľajších vetách používa v nasledovných prípadoch:

Nepriama reč - v spisovnom jazyku, hlavne pri písomnom prejave sa v nepriamej reči často používa na

vyjadrenie nepriamej reči bezspojková veta s konjunktívom, ktorý je zároveň znakom toho, že ide o reprodukovánú cudziu reč.

napr. Paula sagte, ihr Bruder sei krank. Mária povedala, že jej brat je chorý.

Nepriama otázka - v nepriamej otázke, ktorá je iba istým druhom nepriamej reči, sa konjunktív používa podľa tých istých pravidiel, ako pri nepriamej reči. Opytovací výraz *wer, wie viel, wann* zostane na prvom mieste, ale sloveso príde na koniec vety. Ak priama otázka nezačína opytovacím výrazom, dáme na začiatok vedľajšej vety spojku *ob*.

napr. Er fragt, ob sie genug Geld habe. On sa pýta, čo má ona dosť peňazí.

Prirovnávacie vety - v prirovnávacích vetách, ktoré vyjadrujú neskutočný dej, predpoklad sa používa pre prítomný dej konjunktív präterita a pre minulý dej konjunktív pluskvamperfekta.

napr. Sie sorgt für ihn, als ob er ihr Kind wäre. Ona sa stará o neho, ako by bol jej dieťa.

Podmienkové vety - vyjadrujú podmienku deja hlavnej vety. Podmienka môže byť reálna alebo nereálna. Neskutočná podmienka s prítomným a budúcim dejom sa vyjadruje v nemčine konjunktívom präterita, s minulým dejom sa vyjadruje konjunktívom pluskvamperfekta.

Zopakujte si:

1. Čo vyjadruje v nemčine konjunktív?
2. V akých vetách sa vyskytuje?
3. Kedy používame v hlavnej vete konjunktív prítomníka?
4. Uvedte príklad vyjadrenia nepriamej reči pomocou konjunktívu!
5. Kedy použijeme konjunktív v prirovnávacích vetách?

Použitá literatúra:

Zmaturuj z nemeckého jazyka.

Themen aktuell 3

Príručná gramatika nemčiny